

C/2025/2007

30.4.2025

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Η συμβολή της ΕΟΚΕ στις προτεραιότητες της ΕΕ ενόψει της 69ης Συνόδου της Επιτροπής του ΟΗΕ για τη
Θέση της Γυναίκας
(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)
(C/2025/2007)

Εισηγήτρια: **Μαρία ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ**

Σύμβουλος	Laura KAUN (για την εισηγήτρια, Ομάδα II)
Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	24.10.2024
Νομική βάση	Άρθρο 52 παράγραφος 2 του Εσωτερικού Κανονισμού
Αρμόδιο όργανο	Τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη»
Έγκριση από το τμήμα	4.2.2025
Έγκριση από την Ολομέλεια	26.2.2025
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	594
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	167/03/01

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει τις θετικές εξελίξεις όσον αφορά την ισότητα των φύλων στην Ευρώπη τις τελευταίες δεκαετίες και καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να αυξήσουν τον ρυθμό προόδου, να επιδείξουν μεγαλύτερη φιλοδοξία, να καταγγέλλουν σθεναρά τη συρρίκνωση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών και να εμποδίσουν κάθε οπισθοδρόμηση όσον αφορά τα δικαιώματα των γυναικών, τα οποία βάλλονται ιδίως από ακροδεξιά πολιτικά κόμματα.

1.2. Η ΕΟΚΕ προτείνει στην ΕΕ, στα κράτη μέλη και στα πολιτικά κόμματα να δεσμευτούν για την προσέλκυση γυναικών στην πολιτική μέσω της καταπολέμησης των στερεοτύπων, της παροχής κατάρτισης και της δημιουργίας ασφαλών χώρων εντός και εκτός διαδικτύου, και να εξετάσουν μέτρα για την ενθάρρυνση της εκλογής και του διορισμού γυναικών σε καίριες θέσεις, όπως ποσοτώσεις, λίστες «φερμουάρ»⁽¹⁾, συμπροεδρία, διαίρεση της θητείας μεταξύ ανδρών και γυναικών και προτάσεις υποψηφίων και των δύο φύλων.

1.3. Η ΕΟΚΕ καλεί όλα τα κράτη μέλη να διαθέσουν επαρκείς πόρους στα εθνικά τους σχέδια δράσης για τον τερματισμό της βίας κατά των γυναικών και τον σχεδιασμό τους σε διαβούλευση με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Για την πρόληψη των γυναικοκτονιών και της βίας κατά των γυναικών απαιτούνται ειδική νομοθεσία, εκστρατείες ευαισθητοποίησης, ειδική αγωγή στα σχολεία και οικονομική ανεξαρτησία των γυναικών. Χρειάζεται ειδική κατάρτιση για όλο το προσωπικό που έρχεται σε επαφή με τα θύματα (αστυνομία, υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, κοινωνικοί λειτουργοί, δικηγόροι και δικαστές) και θα πρέπει να δημιουργηθούν εγκαταστάσεις φροντίδας και καταφύγια σε όλες τις περιφέρειες.

1.4. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι ένα ενωσιακό πλαίσιο δίκαιης μετάβασης θα πρέπει να περιλαμβάνει μια στρατηγική για τις δεξιότητες η οποία θα αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των προϋπαρχουσών ανισοτήτων μεταξύ των φύλων. Μέσω της εν λόγω στρατηγικής πρέπει να χαρτογραφηθούν οι ανάγκες σε δεξιότητες, να αναπτυχθούν κατάλληλα προγράμματα κατάρτισης, να ενισχυθεί η επιχειρηματικότητα των γυναικών σε πράσινους τομείς και να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των φύλων στο εργατικό δυναμικό. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στις γυναίκες και τα κορίτσια στις χώρες του Νότου και στις αγροτικές περιοχές, οι οποίες πλήττονται δυσανάλογα από την τριπλή πλανητική κρίση.

1.5. Για τη γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος μεταξύ των φύλων, η ΕΟΚΕ προτείνει να πραγματοποιηθούν επενδύσεις στην κατάρτιση στον ψηφιακό γραμματισμό, στην οικονομικά προσιτή πρόσβαση στο διαδίκτυο, στις ψηφιακές συσκευές και σε έργα τεχνολογίας υπό την καθοδήγηση γυναικών, καθώς και στην προώθηση της εκπαίδευσης και της σταδιοδρομίας των γυναικών και των κοριτσιών στους τομείς των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM). Η οπτική των γυναικών πρέπει να συμπεριληφθεί στον σχεδιασμό, στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης (TN) και των αλγορίθμων, ώστε να καταστεί η TN κοινωνικά ευαίσθητη και συμπεριληπτική.

(¹) Συνδυασμοί υποψηφίων όπου εμφανίζονται εναλλάξ άνδρες και γυναίκες υποψήφιοι.

1.6. Για να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των φύλων όσον αφορά τις μη αμειβόμενες ευθύνες φροντίδας και για να βοηθηθούν οι γυναίκες να παραμείνουν στην αγορά εργασίας, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την έκκλησή της για μια «ευρωπαϊκή εγγύηση φροντίδας», συμπεριλαμβανομένης της φροντίδας των παιδιών, προκειμένου να παρέχονται οικονομικά προσιτές, προσβάσιμες και ποιοτικές υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και φροντίδας για όσους ζουν στην ΕΕ. Ως έσχατη λύση, οι φροντιστές που εγκαταλείπουν την αγορά εργασίας πρέπει να έχουν πρόσβαση σε δίχτυα ασφαλείας όπως μεγαλύτερη μετ' αποδοχών άδεια για οικογενειακούς λόγους, συστήματα βασικού εισοδήματος και «μονάδες κατοχύρωσης του χρόνου παροχής φροντίδας» για τα συνταξιοδοτικά προγράμματα, σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες.

1.7. Η ΕΟΚΕ ζητεί να ενισχυθεί το αρχικό όραμα της Διακήρυξης του Πεκίνου σχετικά με τη μη βίαιη επίλυση των συγκρούσεων και την τοπική οικοδόμηση της ειρήνης, καθώς επίσης ζητεί μια ισχυρή και φιλόδοξη μακρόπνοη στρατηγική της ΕΕ για μια συμπεριληπτική εξωτερική πολιτική με επίκεντρο την ισότητα των φύλων, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη φεμινιστική διπλωματία και την κοινωνική δικαιοσύνη.

1.8. Η ΕΟΚΕ τονίζει την ανάγκη για περισσότερα διασταυρωτικά δεδομένα ανά φύλο για τη διαμόρφωση και την παρακολούθηση στρατηγικών, για τη χρήση εργαλείων συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό και για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στη δημοσιονομική πολιτική.

1.9. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να ληφθούν περισσότερα μέτρα ώστε να καταπολεμηθεί η διαδίκτυακή βία κατά των γυναικών (ιδίως ενόψει του αυξανόμενου αριθμού πορνογραφικής ψηφιακής πλαστογραφίας), να υπάρχει μέριμνα για τη σωματική και την ψυχική υγεία των γυναικών, να υλοποιηθούν μέτρα για την αντιμετώπιση της οικονομικής βίας καθώς και να διασφαλιστεί ο σεβασμός της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας των γυναικών και των συναφών δικαιωμάτων τους.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Με την εμπειρογνομοσύνη, την πολυμορφία και την ισχυρή προσηλωσή της στην επιτάχυνση των αλλαγών που απαιτούνται για την επίτευξη ενός ειρηνικού και δίκαιου κόσμου στον οποίο όλοι θα αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια και σεβασμό, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να συμβάλει στις προτεραιότητες της 69ης Συνόδου της Επιτροπής του ΟΗΕ για τη Θέση της Γυναίκας (UNCSW69) από ευρωπαϊκή σκοπιά, με δράσεις που πρέπει να αναληφθούν σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών.

2.2. Η UNCSW69 θα επικεντρωθεί στην επανεξέταση και αξιολόγηση της εφαρμογής της Διακήρυξης και της Πλατφόρμας Δράσης του Πεκίνου (BPfA) του 1995 ⁽²⁾ και στα αποτελέσματα της 23ης ειδικής συνόδου της Γενικής Συνέλευσης ⁽³⁾.

2.3. Η Μονάδα των Ηνωμένων Εθνών για την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών έχει ορίσει τους εξής έξι τομείς προτεραιότητας για δράση (παρατίθενται χωρίς συγκεκριμένη σειρά) ⁽⁴⁾:

- Επίσπευση της ισότητας των φύλων στην εθνική και στην τοπική αυτοδιοίκηση
- Έγκριση και χρηματοδότηση των εθνικών σχεδίων δράσης για τον τερματισμό της βίας κατά των γυναικών
- Τοποθέτηση των γυναικών και των κοριτσιών στο επίκεντρο της παγκόσμιας δίκαιης μετάβασης προς την πράσινη οικονομία
- Γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος μεταξύ των φύλων
- Μετασχηματισμός της οικονομίας της φροντίδας για να στηριχθεί η οικονομική ενδυνάμωση των γυναικών
- Προώθηση της λογοδοσίας όσον αφορά το θεματολόγιο για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια.

3. Η τρέχουσα κατάσταση στην ΕΕ

3.1. Τις τελευταίες δεκαετίες, χάρη στην ενεργό δράση της οργανωμένης κοινότητας των πολιτών και στη δέσμευση της ΕΕ για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, έχει σημειωθεί πρόοδος ως προς την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε κοινωνιακό και σε νομοθετικό επίπεδο, ιδίως σε σύγκριση με άλλες περιοχές του κόσμου. Έχουμε βελτιωθεί στους τομείς της εργασίας, του εισοδήματος, της εκπαίδευσης, της πολιτικής εκπροσώπησης και των θέσεων εξουσίας, μολονότι η πρόοδος υπήρξε αργή, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) ⁽⁵⁾.

⁽²⁾ <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2015/01/beijing-declaration>.

⁽³⁾ <https://www.un.org/womenwatch/daw/followup/beijing+5.htm>.

⁽⁴⁾ <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2024/09/brochure-equal-is-greater-time-to-act-for-gender-equality-and-womens-empowerment-and-rights>.

⁽⁵⁾ <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2024>.

3.2. Επιπλέον ⁽⁶⁾, μολονότι οι προσπάθειες για τη βελτίωση της κατάστασης των γυναικών και των κοριτσιών επέφεραν θετικά αποτελέσματα, εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές ανισότητες μεταξύ των φύλων, ενώ η πρόοδος των κρατών μελών είναι άνιση. Μολονότι οι γυναίκες κατέχουν περισσότερα πτυχία τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σχέση με τους άνδρες σε ορισμένες χώρες ⁽⁷⁾, πολλά από τα χρόνια προβλήματα παραμένουν επίκαιρα σήμερα, όπως τα υψηλότερα επίπεδα φτώχειας των γυναικών, τα χαμηλότερα επίπεδα απασχόλησης και αμοιβής, η έλλειψη πρόσβασης σε πόρους και κεφάλαια, η υποεκπροσώπηση στη λήψη αποφάσεων, η ανεπαρκής εκπαίδευση στους τομείς STEM, πράγματα που εμποδίζουν τις ίσες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας, καθώς και η έκθεση σε έμφυλη βία. Επιπλέον, υπάρχουν νέες προκλήσεις προς αντιμετώπιση, που απορρέουν από την ψηφιοποίηση, την κλιματική αλλαγή, τη μετανάστευση και την εναντίωση στην ισότητα των φύλων και στα δικαιώματα των γυναικών.

4. Τομείς προτεραιότητας για δράση στην ΕΕ της Μονάδας των Ηνωμένων Εθνών για την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών

4.1. Ισότητα των φύλων στη διακυβέρνηση

4.1.1. Οι γυναίκες αποτελούν περίπου 51 % του πληθυσμού της ΕΕ. Μετά τις ευρωεκλογές του 2024, αντιπροσωπεύουν το 39 % των ευρωβουλευτών ⁽⁸⁾, ενώ αρκετές κορυφαίες ηγετικές θέσεις στα θεσμικά όργανα της ΕΕ κατέχονται από γυναίκες. Το ποσοστό των γυναικών είναι χαμηλότερο στις εθνικές και τις τοπικές κυβερνήσεις των κρατών μελών της ΕΕ ⁽⁹⁾. Ένα ισόρροπο ποσοστό γυναικών στα όργανα λήψης αποφάσεων αποτελεί δίκαιη προσέγγιση όσον αφορά την εκπροσώπηση και τον καλύτερο τρόπο για να διασφαλιστεί ότι σε όλες τις πολιτικές λαμβάνονται υπόψη οι οπτικές των γυναικών και των κοριτσιών.

4.1.2. Η ΕΟΚΕ παροτρύνει τα κράτη μέλη, τα πολιτικά κόμματα και την ΕΕ να δεσμευτούν για την επίτευξη ισότητας στους φορείς διακυβέρνησης το συντομότερο δυνατόν, υιοθετώντας τα μέτρα που θεωρούν καταλληλότερα. Οι προϋποθέσεις για την προσέλκυση περισσότερων γυναικών στην πολιτική είναι η καταπολέμηση των στερεοτύπων, η ανάδειξη των υφιστάμενων προτύπων, η κατάρτιση και η καθοδήγηση των γυναικών στη χάραξη πολιτικής και στην πολιτική εκπροσώπηση, η εξασφάλιση ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και η δημιουργία πλήρως δημοκρατικών χώρων (εντός και εκτός διαδικτύου), όπου γυναίκες και άνδρες θα μπορούν να συζητούν και να λαμβάνουν αποφάσεις με μηδενική ανοχή απέναντι σε κάθε αθέβια ή ανάρμοστη συμπεριφορά. Τα μέτρα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη συμπερίληψη ποσοστώσεων στα ψηφοδέλτια, την κατάρτιση λιστών «φερμουάρ», την καθιέρωση της συμπροεδρίας για καίριες θέσεις, τη διαίρεση της θητείας μεταξύ ανδρών και γυναικών, καθώς και την πρόταση ανδρικής και γυναικείας υποψηφιότητας κατά τις διαδικασίες επιλογής προσώπων για καίριες θέσεις.

4.2. Εθνικά σχέδια δράσης για τον τερματισμό της βίας κατά των γυναικών

4.2.1. Η σωματική και η ψυχολογική βία εντός και εκτός διαδικτύου κατά των γυναικών και των κοριτσιών συνιστά παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και απομακρύνει τις γυναίκες από ορισμένους χώρους εργασίας, δημόσιους χώρους και την πολιτική, περιορίζοντάς τες, εμποδίζοντάς τες να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους και θέτοντάς, εν τέλει, τις δημοκρατίες μας σε κίνδυνο. Η οικονομική χειραφέτηση των γυναικών ⁽¹⁰⁾ είναι ζωτικής σημασίας για τη μείωση της οικονομικής βίας, όπως ο οικονομικός έλεγχος, η εκμετάλλευση και η δολιοφθορά ⁽¹¹⁾.

4.2.2. Η ΕΟΚΕ χαίρει της νομοθετική καινοτομία μιας οδηγίας για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών με διατομεακή προσέγγιση ⁽¹²⁾. Η ορθή μεταφορά και εφαρμογή της οδηγίας θα παράσχει στα κράτη μέλη τα νομοθετικά εργαλεία για την προστασία των γυναικών.

4.2.3. Η ΕΟΚΕ καλεί όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ να επικυρώσουν και να εφαρμόσουν τη Σύμβαση 190 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) για τη βία και την παρενόχληση ⁽¹³⁾ και τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης ⁽¹⁴⁾, και ζητεί να προωθηθεί η επικύρωσή τους στις χώρες που θα προσχωρήσουν μελλοντικά στην ΕΕ.

⁽⁶⁾ <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/beijing-25-fifth-review-implementation-beijing-platform-action-eu-member-states>.

⁽⁷⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230530-3>.

⁽⁸⁾ <https://results.elections.europa.eu/el/isorropi-ekprosopisi-ton-fylon-sta-meli-tou-evropaikou-koinovouliou/2024-2029/>.

⁽⁹⁾ <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2023/domain/power>.

⁽¹⁰⁾ <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/economic-empowerment/facts-and-figures#87144>.

⁽¹¹⁾ https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/EIGE_Factsheet_EconomicViolence.pdf.

⁽¹²⁾ ΕΕ C 443 της 22.11.2022, σ. 93.

⁽¹³⁾ https://normlex.ilo.org/dyn/nrmlx_en/?p=NORMLEXPUB:12100:0:NO::P12100_ILO_CODE:C190.

⁽¹⁴⁾ <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention>.

4.2.4. Οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να διαδραματίσουν κείμερο ρόλο στην αντιμετώπιση της βίας και της παρενόχλησης στην εργασία. Υπό το πρίσμα της εγκριθείσας οδηγίας (ΕΕ) 2024/1385⁽¹⁵⁾ της ΕΕ και της σύμβασης 190 της ΔΟΕ, οι κοινωνικοί εταίροι της ΕΕ θα μπορούσαν να συζητήσουν τη δυνατότητα επικαιροποίησης της ευρωπαϊκής αυτόνομης συμφωνίας-πλαίσου του 2007 σχετικά με την παρενόχληση και τη βία στην εργασία, η οποία θα εφαρμοστεί σε όλα τα κράτη μέλη.

4.2.5. Τα εθνικά και τα περιφερειακά σχέδια πρέπει να χρηματοδοτούνται επαρκώς, να έχουν σαφείς στόχους, δείκτες και μηχανισμούς παρακολούθησης, και να καταρτίζονται με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, ενώ πρέπει να διασφαλίζεται η υιοθέτηση ολοκληρωμένης και διεπιστημονικής προσέγγισης.

4.2.6. Για την καταπολέμηση των γυναικοκτονιών, της βίας κατά των γυναικών και των επιβλαβών έμφυλων στερεοτύπων στην καθημερινή ζωή, καθώς και στα μέσα ενημέρωσης και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, θα πρέπει να πραγματοποιηθούν εκστρατείες ευαισθητοποίησης και κατάρτιση για τους γονείς, τους φροντιστές και τους εκπαιδευτικούς, ενώ θα πρέπει να προωθηθεί η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση στο σχολείο. Η κατάρτιση για τον τρόπο αντιμετώπισης του τραύματος και των θυμάτων θα πρέπει να είναι υποχρεωτική για την αστυνομία, το προσωπικό ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, τους κοινωνικούς λειτουργούς, τους δικηγόρους και τους δικαστές.

4.2.7. Είναι αναγκαίο να δίνεται χρηματοδότηση για ποιοτικές τοπικές υπηρεσίες για τα θύματα σε όλες τις περιφέρειες και για καταφύγια με επαρκείς χώρους, με ποικιλόμορφες, ειδικευμένες ομάδες, και να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα παιδιά. Είναι υψίστης σημασίας να δημιουργηθούν ασφαλείς χώροι όπου τα θύματα θα ενθαρρύνονται να καταγγείλουν την κακοποίηση, καθώς και να αναπτυχθεί μια στρατηγική για την καταπολέμηση της φτώχειας που θα τους επιτρέπει να έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας και να αποκτήσουν οικονομική ανεξαρτησία.

4.2.8. Απαιτούνται μέτρα ώστε να προστατεύονται και να απομακρύνονται τα παιδιά από τους κακοποιητές τους, να χορηγείται άσυλο στις κακοποιημένες μετανάστριες προκειμένου να αποφύγουν την απέλαση, να αναγνωριστούν όλα τα είδη βίας, συμπεριλαμβανομένων όσων προέρχονται από έναν σύντροφο, και να διαμορφωθεί ένας ορισμός του βιασμού με βάση τη συναίνεση.

4.3. Δίκαιη μετάβαση

4.3.1. Οι γυναίκες και τα κορίτσια πλήττονται δυσανάλογα από την κλιματική αλλαγή, τη ρύπανση και την απώλεια βιοποικιλότητας, καθώς τα ζητήματα αυτά επιδεινώνουν και διαιωνίζουν τις προϋπάρχουσες ανισότητες, ιδίως στις αγροτικές περιοχές και στις χώρες του Νότου⁽¹⁶⁾. Ταυτόχρονα, οι περισσότερες βιομηχανίες που επηρεάζονται από την πράσινη μετάβαση, όπως οι μεταφορές, η ενέργεια, η αστική διαχείριση, η στέγαση και η γεωργία, κυριαρχούνται από άνδρες.

4.3.2. Μια δέσμη μέτρων πολιτικής της ΕΕ για τη δίκαιη μετάβαση θα πρέπει να περιλαμβάνει μια στρατηγική για τις δεξιότητες με σκοπό την αντιμετώπιση των προϋπαρχουσών ανισοτήτων μεταξύ των φύλων και τη διασφάλιση ότι οι πολιτικές για τη δίκαιη μετάβαση βελτιώνουν ενεργά την ισότητα των φύλων. Είναι απαραίτητο να χαρτογραφηθούν οι ανάγκες σε δεξιότητες, να αναπτυχθούν κατάλληλα προγράμματα κατάρτισης και να καθιερωθεί ουσιαστική και εκτελεστική πρόσβαση σε πλήρως αμειβόμενες ώρες κατάρτισης⁽¹⁷⁾.

4.3.3. Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των γυναικών εν γένει και ιδίως στους πράσινους τομείς, καθώς και η γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φύλων στο εργατικό δυναμικό θα καταστήσουν την ΕΕ πιο ανταγωνιστική. Η πρόσβαση σε γη και σε χρηματοδότηση θα επιταχύνει τη μετάβαση για τις γυναίκες στις αγροτικές περιοχές. Οι γυναίκες πρέπει να έχουν ευκαιρίες, πλεονεκτήματα, δεξιότητες και εμπειρογνώμοσύνη όμοια με τους άνδρες, ώστε να σχεδιάζουν την πράσινη μετάβαση, να συνεισφέρουν σε αυτήν και να επωφελούνται πλήρως από αυτήν.

4.4. Ψηφιακό χάσμα μεταξύ των φύλων

4.4.1. Το ψηφιακό χάσμα όσον αφορά την πρόσβαση των νοικοκυριών στο διαδίκτυο στα κράτη μέλη έχει μειωθεί, ωστόσο παραμένει πιο έντονο στις αγροτικές περιοχές. Ωστόσο, μόνο το 19 % των ειδικών της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών και ένας στους τρεις πτυχιούχους STEM είναι γυναίκες⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁵⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2024/1385 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξέσκων βίας (ΕΕ L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>).

⁽¹⁶⁾ <https://www.fao.org/socioeconomic-research-analysis/resources/unjust-climate/the-unjust-climate/en>.

⁽¹⁷⁾ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής — Προς μια νομοθετική πρόταση για τη δίκαιη μετάβαση και μέσα πολιτικής της ΕΕ που προωθούν μια πιο κοινωνική Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας) (ΕΕ C, C/2025/772, 11.2.2025, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/772/oj>).

⁽¹⁸⁾ Δείκτης ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας 2022: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/policies/desi>.

4.4.2. Οι αιτίες του ψηφιακού χάσματος μεταξύ των φύλων είναι πολλαπλές, και τα μέτρα αντιμετώπισής τους πρέπει να καλύπτουν διαφορετικούς τομείς: το εκπαιδευτικό σύστημα από την παιδική ηλικία έως την ενηλικίωση, την αγορά εργασίας, την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, τις δημόσιες υπηρεσίες και το ψηφιακό χάσμα εν γένει. Η ΕΟΚΕ συνιστά την υιοθέτηση μιας πολυτομεακής προσέγγισης που θα συγκεντρώνει διάφορες πτυχές της καινοτομίας (τεχνολογική, κοινωνική, πολιτιστική κ.λπ.)⁽¹⁹⁾. Απαιτείται χρηματοδότηση, μεταξύ άλλων μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και συνεργασία με επιχειρήσεις για την υλοποίηση προγραμμάτων πρόσβασης στο διαδίκτυο και ψηφιακού γραμματισμού, τη δημιουργία κοινών σημείων συνδεσιμότητας, την παροχή ψηφιακών συσκευών και την επένδυση σε τεχνολογικά έργα υπό την ηγεσία γυναικών.

4.4.3. Καθώς η ψηφιοποίηση μετασχηματίζει τις τρέχουσες θέσεις εργασίας και δημιουργεί νέες, είναι ζωτικής σημασίας να προωθηθούν η εκπαίδευση και η σταδιοδρομία στους τομείς STEM μεταξύ των γυναικών και των κοριτσιών, ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των γυναικών στους εν λόγω τομείς, καθώς αυτό θα βελτιώσει τη θέση τους, την οικονομία και την κοινωνία μας.

4.4.4. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενισχύσει την ειδική ομάδα «Γυναίκες στο ψηφιακό περιβάλλον», το συμβούλιο Women4Cyber και την πρωτοβουλία «Digital4Her». Είναι σημαντικό να αναπτυχθούν και να υποστηριχθούν περαιτέρω τα ευρωπαϊκά δίκτυα γυναικών στον ψηφιακό τομέα.

4.4.5. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εγκατάσταση της ΤΝ και των αλγορίθμων, καθώς υπάρχει ο κίνδυνος αναπαραγωγής και ενίσχυσης των υφιστάμενων έμφυλων προκαταλήψεων και στερεοτύπων στα δεδομένα που χρησιμοποιούνται, για παράδειγμα στις προσλήψεις, στα μέσα ενημέρωσης, στη διαφήμιση, στην ψυχαγωγία κ.λπ. Οι γυναίκες αντιπροσώπων στο 30 % των εργαζομένων στον τομέα της ΤΝ⁽²⁰⁾, και αυτή η έλλειψη ποικιλομορφίας ως προς το φύλο έχει ως αποτέλεσμα τα εν λόγω εργαλεία να αντικατοπτρίζουν τις υφιστάμενες προκαταλήψεις, και να παραβλέπουν ή να παρερμηνεύουν ενδεχομένως τις ανάγκες των γυναικών και άλλων περιθωριοποιημένων ομάδων. Το να μην αναπτυχθεί μια κοινωνικά ευαίσθητη και συμπεριληπτική ΤΝ που θα μπορούσε να αλλάξει τον κόσμο μας θα ήταν μια χαμένη ευκαιρία.

4.5. **Χάσμα μεταξύ των φύλων στον τομέα της φροντίδας**

4.5.1. Παρά το γεγονός ότι εξακολουθούν να υπάρχουν περισσότεροι εργαζόμενοι άνδρες παρά εργαζόμενες γυναίκες και ότι τα ποσοστά διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών, οι γυναίκες εισέρχονται όλο και περισσότερο στην αγορά εργασίας. Η σύγχρονη κατανομή του χρόνου μας, που διαιρεί την ημέρα σε ώρες ύπνου, εργασίας και αναψυχής, δεν περιλαμβάνει τον χρόνο που πρέπει να ξοδεύουμε λόγω των ευθυνών που σχετίζονται με τη φροντίδα. Η κατάσταση αυτή, σε συνδυασμό με τα έμφυλα στερεότυπα, επιβαρύνει υπερβολικά τις γυναίκες που είτε εργάζονται με μερική απασχόληση ώστε να είναι σε θέση να φροντίσουν την οικογένειά τους είτε αφιερώνουν λιγότερο χρόνο στον ύπνο ή την αναψυχή. Οι υπερβολικά πολλές μη αμειβόμενες ευθύνες φροντίδας επηρεάζουν αρνητικά τις γυναίκες, καθώς είτε υπονομεύουν την επαγγελματική τους σταδιοδρομία και την οικονομική τους κατάσταση, διευρύνοντας το μισθολογικό και το συνταξιοδοτικό χάσμα, είτε προκαλούν σωματική και ψυχική εξάντληση και ένδεια χρόνου.

4.5.2. Η φροντίδα των ανθρώπων στηρίζει τις οικονομίες μας, καθώς διασφαλίζει την ευημερία των εργαζόμενων ενηλίκων και την ανάπτυξη των μελλοντικών γενεών. Ως εκ τούτου, η οικονομία της φροντίδας, η οποία περιλαμβάνει επίσης τη μη αμειβόμενη εργασία, θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως συλλογική ευθύνη, ώστε να καλύπτονται καλύτερα οι ατομικές και οι κοινωνιακές ανάγκες, καθώς και οι συστημικές ανισότητες. Δεδομένου ότι περισσότερες γυναίκες απασχολούνται στον τομέα της φροντίδας, με χαμηλότερους μισθούς, είναι σημαντικό να δοθεί αξία στην εργασία τους, μέσω της βελτίωσης των μισθών και των συνθηκών εργασίας, και να προσελκυστούν περισσότεροι άνδρες.

4.5.3. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την πρότασή της για μια ευρωπαϊκή εγγύηση φροντίδας, προκειμένου να στηριχθούν οικονομικά προσίτες, προσβάσιμες και ποιοτικές υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και φροντίδας για όσους ζουν στην ΕΕ. Τούτο θα συμβάλει στην αντιμετώπιση των ελλειμμάτων φροντίδας και στην προώθηση αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας για τους φροντιστές, συμπεριλαμβανομένων των άτυπων φροντιστών. Η γήρανση του πληθυσμού και η αυξημένη ανάγκη για εξειδικευμένες υπηρεσίες φροντίδας θα επηρεάσουν την αγορά εργασίας και τα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Η ΕΟΚΕ ζητεί μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τους ηλικιωμένους και μια ισορροπημένη από άποψη εκπροσώπησης των φύλων ομάδα εμπειρογνομήνων υψηλού επιπέδου για τη μακροχρόνια φροντίδα, προκειμένου να δημιουργήσουν από κοινού την υπηρεσία φροντίδας του αύριο⁽²¹⁾.

4.5.4. Οι νέοι γονείς έχουν επιτακτική ανάγκη για οικονομικά προσιτή, προσβάσιμη και υψηλής ποιότητας παιδική φροντίδα, ώστε να μπορέσουν να παραμείνουν στην αγορά εργασίας. Όταν επιστρέψουν στην εργασία τους, πρέπει να είναι σε θέση να συνεχίσουν τη σταδιοδρομία τους.

⁽¹⁹⁾ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ψηφιακό χάσμα μεταξύ των φύλων» (διερευνητική γνωμοδότηση κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) (ΕΕ C 440 της 6.12.2018, σ. 37).

⁽²⁰⁾ <https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2023/>.

⁽²¹⁾ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα» [COM (2022) 440 final] (ΕΕ C 140 της 21.4.2023, σ. 39).

4.5.5. Ως έσχατη λύση, οι γυναίκες και οι άνδρες που εγκαταλείπουν την αγορά εργασίας για να φροντίσουν μέλη της οικογένειάς τους πρέπει να υποστηρίζονται από δίχτυα ασφαλείας όπως μεγαλύτερη μετ' αποδοχών άδεια για οικογενειακούς λόγους, συστήματα βασικού εισοδήματος και «μονάδες κατοχύρωσης του χρόνου παροχής φροντίδας» για τα συνταξιοδοτικά προγράμματα, σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες.

4.6. Θεματολόγιο για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια

4.6.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το έργο της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως προς την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου. Πρέπει να ενσωματώσουμε τις βασικές μας αξίες σε όλες τις δράσεις μας, εσωτερικές και εξωτερικές, σε όλες τις πολιτικές, όπως η εξωτερική πολιτική, η ασφάλεια, η άμυνα, το εμπόριο, η ανάπτυξη και η δράση για το κλίμα, και να ενισχύσουμε το αρχικό όραμα της Διακήρυξης του Πεκίνου για τη μη βίαιη επίλυση των συγκρούσεων και την τοπική οικοδόμηση της ειρήνης.

4.6.2. Τα κοινωνικά κινήματα των γυναικών εμφανίζονται ιδιαίτερα δυναμικά στην πάταξη του πολέμου, των συγκρούσεων και της αδικίας, στη διασφάλιση ισότιμης και δίκαιης εκπροσώπησης στα όργανα λήψης αποφάσεων, καθώς και στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την κακοποίηση των γυναικών στις εμπόλεμες ζώνες. Ως εκ τούτου, η οπτική των γυναικών στην επίλυση των συγκρούσεων θα ωφελήσει την αποκλιμάκωση και τις ειρηνευτικές διαδικασίες. Οι ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις με επικεφαλής γυναίκες έχουν αποδειχθεί περισσότερο πιθανότητες να οδηγήσουν σε μακροχρόνια ειρήνη ⁽²²⁾.

4.6.3. Η ΕΟΚΕ συνιστά την ταχεία εφαρμογή μιας ισχυρής και φιλόδοξης μακρόπνοης στρατηγικής της ΕΕ για μια συμπεριληπτική εξωτερική πολιτική στο επίκεντρο της οποίας θα βρίσκονται η ισότητα των φύλων, η φεμινιστική διπλωματία και η κοινωνική δικαιοσύνη. Σε αυτό το πλαίσιο, η ισότητα των φύλων θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί ως ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, λαμβανομένης υπόψη της διατομεακότητας που υπάρχει και σε άλλες μορφές διακρίσεων. Επίσης, αυτό θα μπορούσε να βοηθήσει στη μετατόπιση της εστίασης από τη στρατιωτικοποιημένη ασφάλεια στην ασφάλεια των ανθρώπων και της φύσης, μέσω περισσότερων επενδύσεων στην προστασία, στην πρόληψη των συγκρούσεων και στην ενδυνάμωση των αμάχων.

4.6.4. Η ΕΟΚΕ καλεί την ΕΕ να υποστηρίξει σθεναρά την καταπολέμηση του απαρχαίντ λόγω φύλου σε ζώνες συγκρούσεων όπως το Αφγανιστάν, το Ιράν, το Ιράκ, το Σουδάν και η Υεμένη.

4.7. Εστίαση στο μέλλον

4.7.1. Για την περαιτέρω πρόοδο προς μια αποτελεσματική ισότητα των φύλων, πρέπει να εξετάσουμε τη διασταύρωση με άλλες μορφές διακρίσεων (π.χ. γενετήσιος προσανατολισμός, φυλή, καταγωγή, αναπηρία, κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, ηλικία). Απαιτούνται περισσότερα διασταυρωτικά δεδομένα ανά φύλο για τη διαμόρφωση και την παρακολούθηση των στρατηγικών και τη λογοδοσία των κυβερνήσεων και των θεσμικών οργάνων.

4.7.2. Τα συστήματα υγείας μας και οι φαρμακευτικές και ιατρικές θεραπείες θα πρέπει να δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στις βιολογικές ιδιαιτερότητες των αρσενικών και των θηλυκών. Για τη βελτίωση της σωματικής και της ψυχικής υγείας των γυναικών απαιτούνται περαιτέρω δεδομένα και έρευνα. Η σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα εξακολουθούν να χρειάζονται ενίσχυση σε όλα τα κράτη μέλη, ώστε όλες οι γυναίκες που χρειάζονται φροντίδα προληπτικά ή ως θεραπεία να έχουν πρόσβαση σε αυτήν.

4.7.3. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών «My Voice, My Choice» ⁽²³⁾, η οποία προτείνει εναλλακτικές λύσεις σε περίπτωση που τα κράτη μέλη δεν διασφαλίζουν ασφαλή και νόμιμη πρόσβαση στην άμβλωση.

4.7.4. Πρέπει να διερευνήσουμε περαιτέρω τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούμε τους εθνικούς και τους ενωσιακούς προϋπολογισμούς για τη βελτίωση της ισότητας των φύλων. Η ΕΟΚΕ συνιστά στην ΕΕ και στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν εργαλεία για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό σε όλα τα επίπεδα του δημοσιονομικού προγραμματισμού και να λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου στη δημοσιονομική πολιτική. Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και ο κοινωνικός διάλογος είναι επίσης ζωτικής σημασίας για τον εντοπισμό των ζητημάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν ⁽²⁴⁾.

4.7.5. Η ΕΟΚΕ συγχαίρει την ΕΕ για τη διαρθρωτική συμμετοχή των εκπροσώπων των νέων στην προετοιμασία της Συνόδου της Επιτροπής του ΟΗΕ για τη Θέση της Γυναίκας και καλεί όλα τα κράτη μέλη να πράξουν το ίδιο και να διασφαλίσουν τον ενεργό ρόλο των νέων.

4.7.6. Είναι σημαντικό η ΕΕ να επιδείξει πολιτική βούληση και φιλοδοξία και να καταγγείλει σθεναρά τη συρρίκνωση του πεδίου δράσης της κοινωνίας των πολιτών και την οπισθοδρόμηση όσον αφορά τα δικαιώματα των γυναικών, ιδίως τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά τους δικαιώματα, τα οποία βάλονται ιδίως από ακροδεξιά πολιτικά κόμματα.

⁽²²⁾ <https://wps.unwomen.org/participation>.

⁽²³⁾ <https://eci.ec.europa.eu/044/public/#/screen/home>.

⁽²⁴⁾ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Επένδυση στη διάσταση του φύλου: ένας τρόπος βελτίωσης της ισότητας των φύλων στην Ευρωπαϊκή Ένωση» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας) (EE C 100 της 16.3.2023, σ. 16).

4.7.7. Μετά την έγκριση της Ατζέντας του 2030 των Ηνωμένων Εθνών, η ΕΟΚΕ ζητεί μια συνολική στρατηγική της ΕΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς και μακροπρόθεσμη δέσμευση ακόμη και μετά το 2030 ⁽²⁵⁾. Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης πρέπει να αντιμετωπιστούν ως σύνολο και όχι μεμονωμένα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλους τους τομείς πολιτικής.

4.7.8. Η διαδικτυακή βία κατά των γυναικών είναι ένα νέο φαινόμενο που πρέπει να αντιμετωπιστεί μέσω μέτρων πρόληψης και ευαισθητοποίησης, καθώς και μέσω ενός ισχυρού νομικού πλαισίου για την αντιμετώπιση των δραστών και την υποχρέωση λογοδοσίας των διαδικτυακών πλατφορμών. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις ψηφιακές πλαστογραφίες σεξουαλικού περιεχομένου όπου χρησιμοποιούνται εικόνες γυναικών στην πορνογραφία.

4.7.9. Η ισότητα των φύλων δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς τις ενεργές προσπάθειες των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, ιδίως των οργανώσεων για τα δικαιώματα των γυναικών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που παρέχουν νομικές υπηρεσίες. Οι οργανώσεις νέων διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην προώθηση της συμμετοχής μέσω της κινητοποίησης της κοινότητας και της εθελοντικής εργασίας και διευκολύνουν τον διαγενεακό διάλογο. Για τον σκοπό αυτόν, οι εν λόγω οργανώσεις πρέπει να συμμετέχουν δόντως στις συζητήσεις και στις νομοθετικές διαδικασίες, καθώς και να υποστηρίζονται οικονομικά, ώστε να μπορούν να συνεχίζουν το έργο τους.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 2025.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Oliver RÖPKE

⁽²⁵⁾ ΕΕ C 440 της 6.12.2018, σ. 14.